

O claustro de profesores do IES Ribeira do Louro, en sesión celebrada o 28 de abril do 2010, apoia a seguinte declaración elaborada polo ENDL do noso centro: desexamos manifestar o noso total rexeitamento ao chamado *Borrador do proxecto de decreto para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia*, presentado polo Consello da Xunta o pasado día 13 de marzo. Velaquí os nosos argumentos:

1. Se se aprobase, suporía o maior retroceso na lexislación sobre o galego no ensino dende que se aprobou o Estatuto de Autonomía de Galicia en 1981. De feito, coidamos que sería nulo de pleno dereito xa que iría en contra da Lei de Normalización Lingüística (1983), considerada de desenvolvemento estatutario, que establece no seu art. 13.2 que “as autoridades educativas da Comunidade Autónoma arbitrarán as medidas encamiñadas a promover o uso progresivo do galego no ensino”. Lembremos os cambios que se propoñen:

Decreto actualmente vixente

Novo Decreto proposto

EDUCACIÓN INFANTIL

1. O profesorado usará na clase a lingua materna predominante entre o alumnado

2. Determinarase polo claustro, de acordo cos datos achegados polo mapa sociolingüístico de Galicia, os datos estatísticos e a información achegada polas familias.

2. Determinarase preguntándolle cada ano ás familias. (É dicir, os profesionais do ensino, profesores e pedagogos, xa non deciden nada, senón só as familias, ou mellor dito, algunhas familias, aquelas que “gañen” a comezo de curso nunha especie de votación).

3. No caso de contornos castelán falantes, por exemplo as cidades, o uso da lingua galega será polo menos do 50%

3. Dise que “ profesorado procurará que adquira, de forma oral e escrita, o coñecemento da outra lingua”, pero non se establecen porcentaxes de tempo mínimas para o galego.

EDUCACIÓN PRIMARIA

1. Polo menos o 50% do horario en galego.

1. Como máximo un 50% en galego; o outro 50% ten que ser en castelán.

No caso de que se aprobase no centro a impartición de clases en inglés, aquelas porcentaxes reduciríanse (poderían quedar nun 33%)

2. Concrétase nesa porcentaxe que, por exemplo, Matemáticas e Coñecemento do medio teñen que se impartir en galego.

2. Coñecemento do medio mantense en galego, pero Matemáticas será en castelán.

Mais iso só en principio, porque as familias serán consultadas cada catro anos e poden cambiar esta asignación lingüística (non hai ningún criterio pedagóxico, abonda con que o decida a metade máis unha das familias).

A lingua do resto das materias debe ser aprobada polo Consello Escolar (figurarán nun documento chamado Proxecto lingüístico)

EDUCACIÓN SECUNDARIA OBRIGATORIA

1. Polo menos o 50% do horario en galego

1. Como máximo un 50% en galego; o outro 50% ten que ser en castelán.

(Se se dan clases en inglés as porcentaxes poderían quedar nun 33%)

2. Especificanse unha serie de materias que se deben impartir en galego. Por exemplo, Ciencias Sociais, Naturais e Matemáticas

2. Ciencias Sociais e Ciencias Naturais (Bioloxía e Xeoloxía) serán en galego; e Matemáticas, Tecnoloxías e Física e Química, en castelán

Do mesmo xeito ca en Primaria, as familias serán consultadas cada catro anos e poden cambiar esta asignación lingüística.

A lingua do resto das materias debe ser aprobada polo Consello Escolar

BACHARELATO

1. Polo menos o 50% do horario en galego.

2. Especificanse unha serie de materias que deben impartirse en galego: por exemplo, en 1º: Filosofía e cidadanía, e Ciencias para o mundo contemporáneo; e en 2º: Historia da Filosofía e Historia de España.

Lembremos que na actualidade o horario completo dun estudante de 1º Bacharelato atinxe as 32 horas á semana. Se sumamos todas as horas que un alumno recibe nesas materias que por lei se especifican (contando Lingua e literatura galegas) obtemos só 10 horas. O resto (6 horas) debe completalas o Claustro para chegar polo menos a ese 50%

- Xa non hai o mínimo do 50% nin materias obrigatorias en galego establecidas pola Administración.

→ - Só se di xenericamente: “Cada centro educativo (Consello Escolar) aprobará cada catro anos unha oferta equilibrada na mesma porcentaxe de materias comúns, de modalidade e optativas para impartir en galego e en castelán”

Este feito, por certo, pode supor unha **considerable diminución da oferta de libros de texto** e outros recursos pedagóxicos para os profesores e profesoras que traballen **en galego**, xa que ás editoriais lles vai ser moito menos rendible editar en galego.

FORMACIÓN PROFESIONAL, ENSINANZAS ARTÍSTICAS E DEPORTIVAS

- Debe garantirse polo menos un 50% da docencia en galego.

→ - Especificase que o módulo de Formación e orientación laboral deben impartirse en galego.

-

- Xa non se establecen porcentaxes mínimas nin módulos concretos en galego establecidos pola Administración

→ - Só se di: “Cada centro establecerá unha oferta equilibrada de materias e módulos en galego e castelán”

(De novo atoparémonos con redución de materiais editoriais en galego, xa agora escasos).

(Poderíanse dar tamén ata o 33% das clases en inglés, o mesmo ca en Bacharelato)

- En todos os módulos garantirase que o alumnado coñeza o vocabulario específico en galego.

EDUCACIÓN DE ADULTOS

- Nos niveis I (Alfabetización) e II (Primaria) debe impartirse como mínimo o 50% do horario en galego.

→ - No nivel III (Secundaria) e nos Bacharelatos de adultos, todas agás as materias de linguas específicas

- Non se establecen porcentaxes mínimas en galego

2. Non existe ningunha razón pedagóxica para propor esta viraxe tan radical no modelo lingüístico de ensino. Os informes oficiais demostran que **os resultados e competencias académicas acadadas polos rapaces e rapazas que estudan no sistema educativo galego están entre os mellores do Estado.**

Vexamos isto máis polo miúdo:

a) En primeiro lugar, debemos referirnos aos datos do último informe PISA publicado (Programa para a Avaliación Internacional de Alumnos da OCDE). Cómpre lembrar que se trata do estudo máis serio que hoxe existe para analizar o rendemento académico dos alumnos e comparar os sistemas educativos no mundo. No último informe participaron os ministerios de educación de 57 países (o centro de coordinación está en Australia). O que se fai é preparar uns exames que permitan avaliar con rigor a competencia científica, matemática e lectora do alumnado de 15 anos (é dicir, aquel que na maior parte dos estados participantes está próximo a rematar a educación secundaria obrigatoria). Unha vez que se teñen prontas as preguntas, realízanse as probas nas mesmas datas en centros educativos de todos eses países. O número de exames realizados en cada estado é moi alto (só en España se avaliaron máis de 20000 alumnos), de aí a enorme fiabilidade destes datos. Pero ademais hai algo que nos interesa e é que PISA permite que en estados como o español as comunidades autónomas, se o desexan, poidan facer exames a maiores entre o seu estudantado, co obxecto de analizar o rendemento educativo do seu alumnado e comparalo cos doutras comunidades e mesmo cos dou-

-tros países. No último informe quixeron ter estes datos propios dez comunidades autónomas, entre elas Galicia. Por certo, habería que preguntarse por que as consellerías de educación das sete comunidades restantes non quixeron participar en PISA.

O informe PISA realízase cada tres anos e en cada ocasión a maioría das preguntas (aproximadamente o 60%) céntranse nunha determinada competencia, aínda que tamén se inclúen cuestións para avaliar as outras dúas competencias (por aí un 20% das preguntas en cada caso).

No último informe o estudo centrouse **na avaliación da competencia científica** e como vemos **Galicia sitúase 17 puntos por riba da media do Estado:**

Irlanda	508	(3,2)	▲
Galicia	505	(3,4)	▲
Hungría	504	(2,7)	▲
Suecia	503	(2,4)	▲
Polonia	498	(2,3)	▲
Dinamarca	496	(3,1)	-
Francia	495	(3,4)	-
<i>País Vasco</i>	495	(3,5)	-
Croacia	493	(2,4)	-
<i>Cataluña</i>	491	(5,1)	-
Islandia	491	(1,6)	-
Letonia	490	(3,0)	-
Estados Unidos	489	(4,2)	-
Eslovaquia	488	(2,6)	-
España	488	(2,6)	-
Lituania	488	(2,8)	-
Noruega	487	(3,1)	-
Luxemburgo	486	(1,1)	-
Rusia	479	(3,7)	▼
Italia	475	(2,0)	▼
Portugal	474	(3,0)	▼
<i>Andalucía</i>	474	(4,0)	▼
Grecia	473	(3,2)	▼
Israel	454	(3,7)	▼
Chile	438	(4,3)	▼
Serbia	436	(3,0)	▼
Bulgaria	434	(6,1)	▼

Verbo da **competencia matemática**, os resultados son tamén moi positivos. **Galicia está 14 puntos por riba da media do Estado español:**

Reino Unido	495	(2,1)	▲
Polonia	495	(2,4)	▲
Galicia	494	(4,1)	▲
Eslovaquia	492	(2,8)	▲
Hungría	491	(2,9)	▲
Luxemburgo	490	(1,1)	▲
Noruega	490	(2,6)	▲
<i>Cataluña</i>	488	(5,2)	-
Lituania	486	(2,9)	-
Letonia	486	(3,0)	-
España	480	(2,3)	-
Azerbaián	476	(2,3)	-
Rusia	476	(3,9)	-
Estados Unidos	474	(4,0)	-
Croacia	467	(2,4)	▼
Portugal	466	(3,1)	▼

E no tocante á **competencia lectora**, os resultados dos estudantes galegos volven a estar moi por riba da media do Estado, neste caso **18 puntos:**

Luxemburgo	479	(1,3)	▲
Galicia	479	(3,4)	▲
Castilla y León	478	(3,4)	▲
Croacia	477	(2,8)	▲
Asturias	477	(4,7)	▲
<i>Cataluña</i>	477	(5,1)	▲
<i>Cantabria</i>	475	(4,0)	▲
Portugal	472	(3,6)	▲
Lituania	470	(3,0)	▲
Italia	469	(2,4)	▲
Eslovaquia	466	(3,1)	-
España	461	(2,2)	-
Grecia	460	(4,0)	-

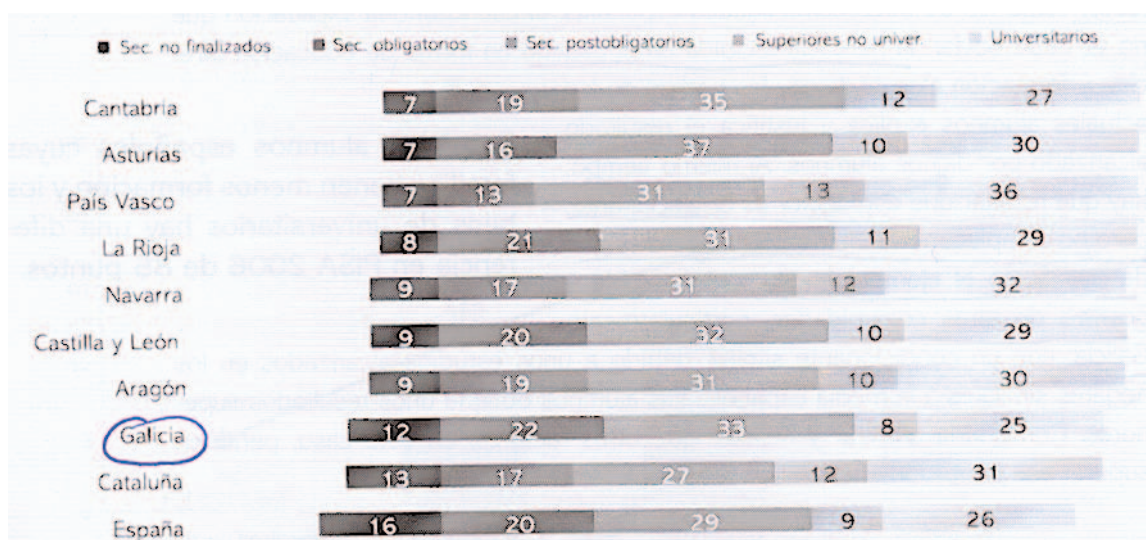
b) Se nos paramos agora a ollar os índices de fracaso escolar no Estado español (é dicir, a porcentaxe de alumnos que abandonan os seus estudos antes de tempo ou deben repetir), Galicia ten, segundo os datos do Ministerio de Educación, un 25,1% de fracaso escolar (unha taxa sen dúbida moi alta se a comparamos con outros países da UE. Aquí hai moito que mellorar), pero claro está, o dato que a nós máis nos debe interesar é a comparanza co conxunto de España, xa que hai outros países europeos que invisten moito máis diñeiro en educación respecto do Produto Interior Bruto. Pois ben, Galicia ten 5,7 puntos menos de fracaso escolar que a media española (30,8%). Lembremos por exemplo as porcentaxes de fracaso escolar dalgúñas comunidades: Valencia (37,7%), Baleares (38%), Canarias (35,9%), Andalucía (34%), Castela A Mancha (33,7%), Murcia (32,5%), Extremadura (32,4%), Madrid (29,2%), Aragón (29,1%). En realidade **Galicia é unha das comunidades con menor fracaso escolar no Estado español.**

c) Pero para que a análise da calidade do sistema educativo galego sexa completa e poida ser valorada na súa xusta medida, non nos podemos limitar simplemente a ollar qué lugar ocupan os nosos alumnos nas listaxes de resultados, senón que é preciso ter en conta outros datos. Para que se vexa isto con claridade, podemos pór o seguinte exemplo:

Imaxinemos que desexamos comparar a calidade educativa (e máis concretamente na materia de Matemáticas) de dous institutos de secundaria, un que chamaremos A e que se sitúa no Porriño, e outro que denominaremos B e que se localiza en Vigo. Pois ben, supoñamos que para iso nos fixamos nas notas de Selectividade (unha proba obxectiva e externa aos dous centros) e comprobamos o seguinte: os alumnos do IES A sacan na proba de Matemáticas unha media dun 6, e en troques, os alumnos do IES B teñen de media un 8. Conclusión á que poderíamos chegar: “O sistema educativo no IES B é mellor ca no do IES A, é dicir, seguro que no IES B teñen mellores profesores de Matemáticas ou menos alumnos por aula”. Pero sería esta unha conclusión precipitada. Por que? Porque seguimos analizando e comprobamos o seguinte (o caso, por suposto, é hipotético): todos os alumnos do IES A que fixeron ese exame tiñan pais que non remataron os estudos primarios; e en troques, todos os alumnos do IES B que realizaron a proba tiñan pais con estudos universitarios e, ademais, eran licenciados en Matemáticas. Evidentemente a valoración da calidade dos sistemas educativos dos dous centros podería entón mudar de xeito considerable.

Efectivamente, segundo o informe PISA, **xunto co sistema educativo de cada país, o factor que máis inflúe no rendemento educativo dos alumnos é o nivel de estudos dos seus pais.** Uns pais que non remataron os estudos primarios poden darlles agarimo aos seus fillos, algo moi importante, pero non os poden axudar academicamente, como si o poden facer os que teñen estudos superiores. Daquela, os alumnos que teñen pais con estudos universitarios podemos dicir que xogan con vantaxe á hora de obter mellores resultados.

Pois ben, fixémonos neste cadro publicado no último informe PISA que nos mostra o nivel de estudos dos pais dos alumnos que fixeron os exames dos que falabamos máis arriba:

O cadro é enormemente revelador e amosa dúas cousas: en primeiro lugar, que **Galicia é unha das comunidades cunha maior porcentaxe de fogares nas que ningún dos pais rematou os estudos secundarios** (o 12% fronte ao 7% de Cantabria, Asturias ou o País Vasco); e pola contra, **a nosa comunidade é unha das conta cunha menor porcentaxe de pais con estudos universitarios**, aqueles que máis poden axudar os seus fillos (o 25%, fronte o 29% de Castela e León e mais A Rioxa, o 30% de Aragón, o 32% de Navarra e o 36% do País Vasco).

Todo isto dálle aínda máis valor ao sistema educativo galego e confírmalo de novo como un dos mellores sistemas educativos do Estado.

d) Existen ademais outros datos que nos permiten analizar o sistema educativo galego e comparalo co doutras comunidades autónomas, e eses son, por exemplo, os premios que reciben os nosos estudantes. Imos fixarnos en dous deles, os chamados Premios Excelencia e os Premios Extraordinarios de Bacharelato e Formación Profesional.

Cada ano a Xunta de Galicia outorga 80 Premios Excelencia para os alumnos que inician os estudos universitarios. Na última convocatoria sinalábase que para poder acceder a eles, os alumnos que viñan do Bacharelato debían ter unha media polo menos de 9,30 puntos (o 60% represéntao a media do expediente académico dos dous anos de Bacharelato, e o 40% restante, a cualificación das probas de Selectividade). Como vemos, a media é elevadísima e, así e todo, neste último ano houbo nada menos que 161 estudantes que cumprían ese requisito; de feito, o propio reitor da Universidade de Santiago chegou a dicir que se trataba da promoción máis preparada da historia.

Pero máis nos interesan aínda, a efectos comparativos, os chamados Premios Extraordinarios. Neste caso, para poder presentarse a nota que se esixe é algo menor (8,75) pero agora o que se pide é que fagan uns exames a maiores (do estilo de Selectividade, nos que hai probas de todo tipo). As mellores cualificacións reciben os premios e ademais teñen a oportunidade de ir a Madrid para facer outros exames e competir con alumnos doutros lugares do estado que recibiron tamén eses premios nas súas respectivas comunidades autónomas. Como dicimos, a análise dos resultados nesas probas pode resultar interesante para comprobar o nivel dos nosos estudantes no conxunto do Estado. Debemos lembrar que o Ministerio de Educación outorga cada ano 15 premios de Bacharelato e que por porcentaxe estudantil (Galicia ten o 5% dos alumnos de todo o Estado) a nós corresponderíanos unha media de 0,75 premios cada ano. É dicir, que para estar ben os alumnos galegos deberían sumar cada tres anos dous premios. Pois ben, o que aconteceu no ano 2008 foi algo realmente sensacional e que todos deberíamos coñecer: nese ano concedéronselles 3 premios a alumnos galegos (os tres, por certo, procedentes do ensino público), é dicir, coma se Galicia representase o 20% da poboación estudantil. Ademais, outros tres alumnos galegos (tamén de centros públicos) recibiron os premios extraordinarios de FP (neste caso convócanse 26 premios. O número é tamén elevadísimo: é como se os nosos estudantes representasen o 11,5% do total).

Significa isto que somos os mellores e imos obter sempre eses resultados? Xaora que non, mais parece confirmar de novo que o sistema educativo galego está entre os que ofrece unha mellor calidade en todo o Estado, do que debemos sentirnos orgullosos e que debemos coidar.

3. Este novo Decreto non garantiría que os estudantes finalizasen cada etapa educativa con destrezas lingüísticas en galego. Precisamente unha das cousas nas que debemos mellorar é que aínda existen problemas para conseguir que boa parte dos rapaces e rapazas, sobre todo nas zoas urbanas, teñan fluidez comunicativa en galego. Diminuír a presenza da nosa lingua como lingua vehicular agravaría a situación.

4. Se o actual Goberno da Xunta aproba este decreto, sería a primeira vez que se rompese o consenso en temas clave como a lingua e a educación. Ata agora, gobernase quen gobernase, sempre houbo acordos unánimes neste asunto tan importante, e estamos convencidos de que ese clima de paz e entendemento explica en gran medida o éxito acadado polo noso sistema educativo.

Cómpre lembrar que toda a lexislación vixente relativa á lingua no ensino (por exemplo eses mínimos do 50% para o galego na Primaria e na Secundaria) xa foi consensuada e aprobada por unanimidade no Parlamento de Galicia no ano 2004, nun documento que se chamou *Plan Xeral de Normalización da Lingua Galega*. Trátase este dun informe serio e rigoroso, de centos de páxinas, para o que se crearon sete comisións de traballo, integradas por un total de 60 expertos e para o que fixeron achegas máis de 900 persoas.

Fronte a esta maneira de consensuada de actuar, a seguinte entrevista aparecida nos medios de comunicación é moi reveladora da absoluta falta de seriedade á hora de traballar do actual responsable da Consellería de Educación, Jesús Vázquez:

Faro de Vigo (10-01-2010)

¿Son estas realmente las bases para un decreto galleguista?

Son unas bases para el equilibrio, el consenso, ampliamente reflexionadas, consultadas con miembros de la comunidad educativa y que tuvo el germen en la encuesta a los padres.

¿Con quién se consultó?

Consultar... Claro que hablamos con gente en privado: "Estoy haciendo esto, ¿qué te parece?" Compañeros de la Administración del sector educativo, padres... Pero la consulta va a venir ahora con todos los organismos implicados en el sistema y la defensa y promoción del gallego?

É dicir, parece darse a entender que o groso do articulado do seu novo Decreto se elaborou a través de conversas de cafetaría. Non é de estrañar que practicamente toda a comunidade educativa se declarase en contra do borrador: o Consello Escolar de Galicia, os sindicatos que representan ao 90% do profesorado, todas as asociacións pedagóxicas que exercen o seu labor no ámbito galego, a maioría das federacións de ANPAS ou institucións tan prestixiosas como a Real Academia Galega ou o Consello da Cultura Galega (no que están representadas as tres universidades).

5. Preocúpanos nomeadamente o **gravísimo risco de conflitividade** que pode supor aprobar este decreto, **con radicalización de posturas e divisións no seo da nosa propia comunidade educativa**. Aínda que logo ese novo decreto non tivese demasiado percorrido no tempo e fose declarado nulo de pleno dereito, abriríanse feridas que serían malas de pechar. Vexamos algúns deses conflitos que poden xurdir:

a) Conflitos entre a Consellería e o profesorado: é a primeira vez dende que temos Estatuto que un decreto vai pretender prohibir a un profesor usar a lingua propia de Galicia. Por iso podemos preguntarnos:

Que vai pasar con todos eses profesores e profesoras que ata agora estiveron cumprindo coa lexislación e apostando pola normalización da lingua galega? Que vai pasar con todos os profesionais do ensino que durante todos estes anos estiveron facendo un notable esforzo de adaptación dos seus materiais pedagóxicos ao galego ata atinxir unhas ferramentas didácticas na nosa lingua de alta calidade? Moitos xa anunciaron, co apoio dos servizos xurídicos dos sindicatos, que van exercer a desobediencia civil diante deste decreto, para poder cumprir o Estatuto de Autonomía e a Lei de Normalización Lingüística. E que vai facer a Consellería? Vai expedientalos a todos?

b) Conflitos entre os pais e os profesores: pódense empezar a producir denuncias de pais a profesores (sobre todo se hai suspensos polo medio) por impartir a materia nunha lingua que por exemplo non foi a gañadora na votación.

c) Conflitos entre os profesores. Parécenos a máis grave e a que pode producir máis dano ao sistema educativo galego. Porque o que parece claro é que se se denuncia a profesores por dar as súas clases en galego, vai haber tamén unha reacción contraria e denunciaranse profesores por dar as súas clases en castelán. Os profesores debemos traballar en equipo porque o noso principal obxectivo é a educación dos nenos, e para iso debe existir unha relación cordial entre todos eles e resulta enormemente irresponsable que a principal autoridade educativa, a Consellería de educación, pretenda minar esa boa relación propiciando a creación nos centros dunha especie de estado policial de vixilancia lingüística.

d) Conflitos entre alumnos e profesores, verbo da lingua usada polo estudante na aula. Ata agora non había ningún problema sobre este punto, pero tanto porfiou o actual Presidente da Xunta en anunciar que os alumnos “terán liberdade para usar na aula a lingua que lles dea a gana” á marxe do que recomende o profesor, que se cadra nos vindeiros tempos poderemos asistir a un diálogo, inédito ata agora, que Manuel Rivas exemplificaba con humor acedo así:

-Desculpe por molestalo, prezado alumno, mais agradecería inmenso que vostede teña a amabilidade de responder a esta miña pregunta en galego xa que estamos en clase de Coñecemento do Medio. Podería dicirme, por favor, un nome en galego deste insecto coleóptero de nome científico Lampyris nocticula e en castelán coñecido como luciérnaga?

-Ni entiendo lo que dices ni entiendo por que me preguntas lo que no sé. A mi no me vas a practicar tú la inmersión y hay un decreto que dice que en el aula puedo hablar la lengua que me sale de los huevos y escribir los exámenes en la que me salga de los cojones. Paso de ti, tío.

-Paso-de-ti. Magnífico! Xa temos un novo nome para o vagalume. Lucecú, vella, lucerna, corcoño... e Paso-de-ti!

El País (19-03-2010)

e) E divisións entre os propios pais, coa sensación de que uns gañan e outros perden nas votacións sobre a lingua.

O desastre que nos agarda se se aproba este novo Decreto pódese adiviñar, por exemplo, nunha nova do *Xornal de Galicia* publicada uns días despois da publicación do borrador e que se pode ler neste enderezo:

<http://www.xornal.com/artigo/2010/03/15/unknown/seguirei-dando-clases-galego-iso-tenan-ben-claro/2010031523532200730.html>

E cal é a razón de todo isto? Pois a clave dánola nesta entrevista Anxo Lorenzo, actual Secretario xeral de Política Lingüística:

El País (17-01-2010)

Hay ahora algún problema en las aulas con los idiomas?

En las aulas no. Hay un decreto en vigor y se está cumpliendo. En principio, problemas no detecto ninguno.

¿Entonces, qué necesidad hay de cambiar el decreto?

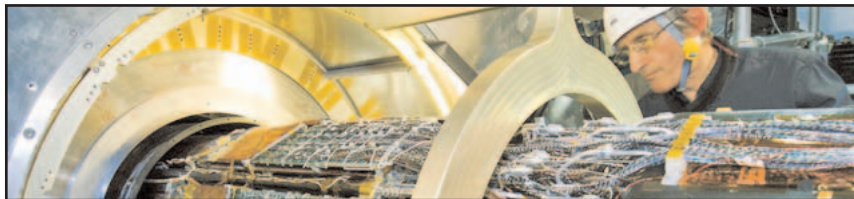
Fue una promesa electoral.

É dicir, se a política deber servir para solucionar os problemas, neste caso úsase para crealos.

6. Cando lle preguntaron polos motivos nos que se basea a Consellería para decretar que o castelán é para as matemáticas ou para a física e o galego para as ciencias sociais, Jesús Vázquez referiuse a un “criterio de tradición”.

Se cadra, o actual Consellerio de educación descoñece que os profesores de matemáticas e física e química levan moitos anos dando as súas clases en galego, e que algúns dos que foron os seus alumnos están hoxe traballando en centros punteiros de investigación no mundo. Todos nos sentimos moi orgullosos cando, por exemplo, un conxunto de científicos galegos que traballan para o Centro Europeo de Investigación Nuclear (CERN), en Xenebra, enviaron o seguinte texto aos medios de comunicación galegos:

“Somos un conxunto de físicos e enxeñeiros galegos vencellados ao Centro Europeo de Investigación nuclear (CERN) en Xenebra, a día de hoxe uns dos laboratorios científicos máis importantes do mundo. Desde a distancia, levamos meses asistindo ao debate que se está a xerar sobre a posición que debe ocupar a lingua galega no noso sistema educativo. Esta cuestión está a provocar unha confrontación continua de posturas e opinións que se estende a distintos ámbitos da nosa sociedade. Se ben consideramos este debate lexítimo tamén coidamos que as posturas deben ser mantidas e defendidas desde a máis absoluta rigorosidade, a mesma pola que nós estamos rexidos nas nosas actividades científicas. E vémonos na obriga de intervir cando determinados argumentos que non seguen esta máxima aparecen por parte de persoas cunha opinión que non se restrinxe ao ámbito privado.

En declaracións ao Faro de Vigo, o voceiro da Confederación das Asociacións de Pais de Alumnos de Colexios Concertados (Congapa), José Ramón Hermida, dicía: “Utilicemos el sentido común. Químicas ou Físicas, con tantas nomenclaturas internacionales, no se pueden dar en gallego. No podemos retroceder”. Ben, for desde a ignorancia, for intencionadamente, declaracións deste tipo resultan totalmente inadmisíbeis. E dicimos isto con coñecemento de causa, pois no noso ámbito de traballo estamos acostumados a ter conversas de alto nivel científico de temas moi diversos en galego. Nun entorno no que temos a sorte de traballar con algúns dos mellores físicos e enxeñeiros do mundo, o galego está, modestamente a través de nós presente como vehículo de comunicación científica. E para isto un idioma exactamente igual de válido que o francés, o alemán ou, desde logo, o castelán. Ben é certo que o galego non é empregado para as comunicacións nin publicacións científicas a grande escala, pero é necesario que se saiba que tampouco o é o castelán. A lingua franca da ciencia desde hai moitos anos é o inglés, e desde logo se algunha lle discutiu no pasado tal condición esa non foi o castelán. O noso obxectivo con esta carta é simplemente evitar que se empreguen argumentos falsos (ou falseados) na discusión dun tema tan delicado e importante coma este. E tamén reivindicar o galego como lingua que nos identifica sen excluírnos estando como estamos lonxe da casa.”

No CERN en Xenebra, a 26 de Maio de 2009 (Fonte: *Vieiros.com*)

Xabier Cid Vidal, Licenciado en Física e estudante de Doutoramento - USC, experimento LHCb. / Patricia Conde Muíño, Doutora en Física de Partículas, Investigadora do LIP (Laboratório de Física e Instrumentação de Física de Partículas) - Lisboa (Portugal), experimento Atlas. / Daniel Esperante Pereira, Enxeñeiro de Telecomunicación e estudante de Doutoramento na USC, experimento LHCb. / Teresa Fonseca Martín, Doutora en Física de Partículas, investigadora asociada da Royal Holloway University - Londres (Reino Unido), experimento Atlas. / Abraham Gallas Torreira, Doutor en Física de Partículas, investigador Ramón y Cajal na USC, experimento LHCb. / Manuel Gallas Torreira, Doutor en Física de Partículas, antigo staff do CERN no departamento de Física Experimental. / Marcos Mariño Beiras, Doutor en Física de Partículas, Catedrático de Física Matemática na Universidade de Xenebra (Suíza). / Diego Martínez Santos, Licenciado en Física e estudante de Doutoramento - USC, experimento LHCb. / Cibrán Santamarina Ríos, Doutor en Física de Partículas, investigador asociado na McGill University - Montreal (Canadá), experimento Atlas.

A cuestión déixase tamén clara neste artigo de opinión de Carlos Salgado:

“Física e Matemáticas tamén en galego”

“Para entrar directamente no tema: cal é o esquema mental de quen pensa que non se pode ensinar Física e Matemáticas en galego? Por que no decreto do galego son estas as asignaturas que hai que dar en castelán? E sobre todo: por que o castelán é máis adecuado? Doulle voltas a cabeza e non lle atopo resposta. A dificultade das materias máis abstractas non está na lingua que se utiliza para transmitilas, senón nas técnicas, nas capacidades e nos medios de quen as imparte. Un teorema é o mesmo obxecto matemático e require das mesmas destrezas mentais en todas as linguas do mundo. As leis do electromagnetismo tamén.

Somos moitos os que tratamos de dar normalidade ao uso do galego na ciencia: se fixen a miña tese doutoral (en Física de Partículas) en galego non é por reivindicar nada, é por normalidade; se dou clases na Facultade de Física en galego é tamén por normalidade; se discuto cos meus colaboradores da nosa investigación en galego (ou inglés, ou francés, ou español ou italiano) é só por normalidade! Que anormalidade é a de decidir que o galego non é para as Matemáticas ou a Física? Por que xusto estas materias??? No fondo, este esquema mental ten moito de provinciano e despreciativo das propias capacidades. Quen pensa que a Física ou as Matemáticas non se poden ensinar en galego está pensando tamén que un galego non pode aportar nada a esas disciplinas científicas. É semellante ao esquema mental imperante, aínda que cada vez menos, no mundo anglosaxón de desprezo polas capacidades científicas dos países latinos, en particular. E é deprimente que este sexa o esquema mental dos responsables da política educativa (e tamén, en parte da científica) deste país. A ciencia transmítese actualmente en inglés (non en español, por certo) mais a capacidade creativa non ten fronteiras idiomáticas. A normalidade no ensino da Física e das Matemáticas, dúas materias con moitas eivas, vai exactamente na dirección contraria. Este é un tiro no pé”.

Naceu en Monforte de Lemos en 1971. Doutorado en Física de Partículas na USC e dez anos de investigador no estranxeiro, na Université de Paris XI, no CERN en Xenebra e na Università di Roma "La Sapienza". Actualmente está no programa Ramón y Cajal na USC desenvolvendo investigación de relevancia para o colisionador LHC do CERN.

Carlos Salgado
Vieiros.com, 15-03-2010

7. Sobre o tema do inglés, eliminouse a abraiante disposición que se recollía no primeiro borrador de decreto de decembro, que case viña a considerar obrigatorio para un centro dar un terzo das clases en inglés se así o querían os pais (abraiante porque revelaba un fondo descoñecemento do sistema educativo galego e español, e podería levarnos a aumentar espectacularmente as taxas de fracaso escolar).

Así e todo, no borrador do decreto ségueselle dicindo á cidadanía que os centros teñen agora a oportunidade de dar clases en inglés. Pois ben, os cidadáns deben saber que iso non é hoxe ningunha novidade (as chamadas aulas bilingües existen xa dende hai anos), aínda que iso si, cómpre ser consciente de que a súa extensión levará moitos anos e esixirá fortes investimentos. Por esta razón, sorprenden especialmente os recortes orzamentarios da Consellería nas Escolas de Idiomas de todo o país, a supresión das subvencións aos programas de intercambio con alumnado estranxeiro nos centros de ensino, ou a diminución nun 30% na formación do profesorado neste curso, e iso lévanos a pensar que as declaracións da Consellería sobre a aprendizaxe de linguas estranxeiras son pura demagogia.

8. A posibilidade que se contempla no decreto de que os pais decidan a lingua que debe usar o mestre en educación infantil, ou a lingua de determinadas materias en primaria e secundaria (e en realidade de todas, e tamén no Bacharelato, xa que iso debe figurar no Proxecto lingüístico e este debe ser aprobado polo Consello Escolar), parécenos un grave erro:

a) Xuridicamente non se sostén. A última sentenza ao respecto do Tribunal Supremo (21-10-2009) déixao ben claro: o deseño dos contidos educativos, dos métodos de ensino e das linguas nas que se imparten as materias é unha responsabilidade da Administración educativa, non dos pais.

Para a análise de toda a xurisprudencia ao respecto, na que se insiste en que esta proposta de

novo decreto “transgrede o cadro legal do que consensuadamente nos temos dotado os galegos e galegas”, pódese ler a análise xurídica elaborada por máis de cincuenta profesionais do dereito, entre os que se atopan maxistrados, xuíces, fiscais e catedráticos de dereito, neste enlace: http://www.udc.es/snl/documentospdf/analise_critica_xuridica_bases.pdf

b) Con todo, alén do puramente xurídico, parécenos especialmente pertinente aplicar o “sentidiño” que nos recomendan os nosos maiores e razoar do seguinte xeito: **non podemos meter as familias no lío de se esta materia hai que impartila en galego, castelán (ou inglés). Porque, que acontece se logo as cousas non funcionan ben? Ímoslles botar a elas a culpa? Está claro que iso é competencia dos técnicos da Consellería e dos profesores, por algo lles pagan, e algo máis importante, por algo toda a sociedade investiu cartos na súa formación, para que tomasen as mellores decisións; o contrario sería despilfarrar todo ese capital humano. Ata agora foinos ben, por que cambiar?**

Na enquisa aos pais realizada sen rigor ningún e na que se gastaron centos de miles de euros, a propia Consellería reconeceu que en secundaria só votaran o 38% dos pais, e na FP só o 33%. E que interpretación podemos facer desta abstención do 62% e do 67% ?, pois unha lectura na liña que apuntabamos. Moitos deses pais dixéronlle á Administración: “En que lingua quero que se impartan estas materias que me dices? E eu qué sei, vós saberedes, por algo vos pago os meus impostos. O que eu desexo é que o meu fillo reciba a mellor educación e saia ben preparado”. Mesmo entre os que participaron na enquisa, moitos pais confesaban que á hora de pór a lingua das diversas disciplinas o que facían era preguntarlles aos seus fillos en que idioma preferían.

c) E hai un terceiro argumento que podemos empregar. Por que só poden opinar os pais? Aquí a educación págana todos os cidadáns, tamén aqueles que non teñen fillos. Non semella lóxico que se lles pida a estes que sufraguen o ensino cos seus impostos e que logo non lles deixen emitir o seu xuízo.

d) E aínda debemos dicir máis algo para refutar tanta demagogia sobre a “liberdade” de elección dos pais. O que queren a inmensa maioría dos pais e nais non é elixir a lingua das disciplinas académicas, senón que se lles axude na educación dos seus fillos e para iso cómpre aumentar os investimentos e recursos públicos e nunca reducilos. A este respecto, sería preciso, por exemplo, que a Xunta de Galicia arrequeñase considerablemente o número das educadoras familiares e sociais no noso país, esa figura que aínda moitos descoñecen que existe e que é importantísima; vén ser unha especie de *supernanny* que vai polas casas algúns días á semana, para axudar os pais e nais a establecer cos seus fillos unha serie de pautas educativas e normas de conduta. Duplicar ou triplicar o número de educadoras familiares e sociais sería diminuír o fracaso escolar deses rapaces e aumentar o rendemento e a calidade no ensino, ao reducir focos de conflito nas aulas. Pois ben, que fixo o actual Goberno da Xunta sobre iso?, pois, por exemplo, despedir o pasado mes de decembro a 61 traballadoras do Consorcio Galego de Igualdade e Benestar, as cales tiñan como parte das súas funcións apoiar a aquelas educadoras, ou tamén ir aos centros educativos (sen que a estes lles custase nada) a impartir mensualmente obradoiros aos alumnos sobre diversas temáticas (prevención de comportamentos violentos, etc.).

9. Aprobar este Decreto sería ir contra o traballo dos Equipos de Normalización Lingüística dos centros educativos e mesmo os podería pór en perigo. Non hai que esquecer que estes equipos naceron para potenciar o uso da nosa lingua en toda a comunidade escolar e neste intre están detrás dunha gran parte das actividades complementarias que se realizan nos colexios e institutos, de xeito que veñen traballando tamén

para conseguir unha maior calidade do ensino en Galicia. A edición de revistas escolares, organización de grupos de teatro, rodaxe de películas, emisión de programas de radio, funcionamento de moitos clubs de lectura, mostras fotográficas, actividades musicais, festas, concursos de todo tipo, intercambios con escolares doutros centros, etc., é unha proba do que dicimos. Cada ano que se organizan as Xornadas dos Equipos de Normalización e Dinamización Lingüística, calquera asistente pode quedar abraiado coa gran cantidade e calidade das actividades que se realizan nas nosas escolas impulsadas por profesores e profesoras de todas as especialidades, escolantes que están dispostos a sacrificar moitas horas do seu tempo de lecer a prol da súa vocación docente e a súa paixón pola lingua galega.

É malo de predicir o que pode pasar, mais parece probable que se produzan dimisións en bloque dos coordinadores dos equipos. Por que? Porque se lles vai pedir que asinen a comezo de curso un documento chamado Proxecto Lingüístico, no que se pretende obrigar a profesores que impartiron sempre as súas materias en galego a que se pasen ao castelán. Nin que dicir ten que se iso ocorrese os colexios e institutos galegos perderían moitas desas actividades que contribúen á excelencia educativa.

10. En conclusión, o que lle reclamamos ao Goberno da Xunta é que retire urxentemente esta proposta de decreto, que tantas enerxías nos está facendo consumir, e tamén lle dicimos que **se quere introducir algún cambio en materia de lingua e educación, que busque o consenso**, como ata agora sempre se fixo. Coidamos que os acordos asinados por todos só deben ser substituídos por outros asinados tamén por todos.